

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความคาดหวังของพยาบาลวิชาชีพเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรพยาบาล สำหรับตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของพยาบาลผู้บริหารและพยาบาลประจำการเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรพยาบาล สำหรับตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย และเปรียบเทียบความคาดหวังของพยาบาลผู้บริหาร ของพยาบาลประจำการเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรพยาบาลสำหรับตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ในตำแหน่ง มีขั้นตอนดำเนินงานดังนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัย เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ 15 แห่ง และโรงพยาบาลทั่วไป 70 แห่ง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

1. พยาบาลผู้บริหาร ครอบคลุม หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ผู้ตรวจการหรือผู้อำนวยการเฉพาะทาง หัวหน้างานหอผู้ป่วย จำนวนพยาบาลผู้บริหารทั้งสิ้นประมาณ 1200 คน
2. พยาบาลประจำการ มีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 6073 คน

ตัวอย่างประชากร

1. กำหนดขนาดตัวอย่างประชากร โดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (1970 : 608) ได้ตัวอย่างประชากรของพยาบาลผู้บริหาร 291 คน และตัวอย่างประชากรของพยาบาลประจำการ 362 คน รวมเป็นตัวอย่างประชากรทั้ง 2 กลุ่ม 653 คน ซึ่งหมายความว่า งานวิจัยนี้ควรได้ตัวอย่างประชากรพยาบาลผู้บริหารและพยาบาลประจำการอย่างน้อยจำนวน 291 คน และ 362 คน ตามลำดับ

2. กำหนดขนาดตัวอย่างประชากรแต่ละเขตตามการแบ่งเขตโรงพยาบาล
ของกระทรวงสาธารณสุข โดยวิธีคำนวณตามสัดส่วน จะได้ตัวอย่างประชากรแต่ละ
เขต ตามตารางที่ 1

3. สุ่มโรงพยาบาลในแต่ละเขต โดยให้ได้จำนวนตัวอย่างประชากร
ตามข้อ 2

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและขนาดตัวอย่างประชากร จำแนกตามระดับ
ตำแหน่งของพยาบาลวิชาชีพ และโรงพยาบาลตามเขตการแบ่งของ
กระทรวงสาธารณสุข

เขต	ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ		พยาบาลประจำการ (คน)	
	พยาบาลผู้บริหาร (คน)	ตัวอย่างประชากร	ประชากร	ตัวอย่างประชากร
1	129	31	598	36
2	150	36	665	39
3	142	35	664	39
4	123	30	716	43
5	129	31	749	45
6	122	30	732	44
7	157	38	782	47
8	116	28	497	30
9	132	32	670	39
รวม	1200	291	6073	362

วิธีดำเนินการวิจัย

จากจำนวนตัวอย่างประชากรทั้งหมด 653 คน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่ม จำนวน 818 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน 772 ฉบับ เมื่อได้ตรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว ปรากฏว่า ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 719 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.89 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนฉบับสมบูรณ์

ตัวอย่างประชากร	แบบสอบถาม		ได้คืน ร้อยละ
	ส่งไป	ได้คืนและสมบูรณ์	
พยาบาลผู้บริหาร	375	318	38.87
พยาบาลประจำการ	443	401	49.02
รวม	818	719	87.89

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา งานวิจัยต่าง ๆ ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ตลอดจนแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมบุคลากร พยาบาลสำหรับตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย

2. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามความคาดหวังเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากร พยาบาลสำหรับตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพเกี่ยวกับตำแหน่งและประสบการณ์ในตำแหน่งที่กำลังปฏิบัติงานอยู่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคาดหวังเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรพยาบาล สำหรับตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมิน (Rating scale) โดยแบ่งระดับของความคาดหวังออกเป็น 5 ระดับ คือ คาดหวังมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่คาดหวัง จำนวน 58 ข้อ เป็นคำถามชนิดเลือกตอบ ตามความคาดหวัง ซึ่งได้แก่

1. การสรรหา ประกอบด้วย คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับผู้ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย และการประเมินคุณสมบัติผู้ที่จะไปปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย
2. การพัฒนา ประกอบด้วย การพัฒนาองค์ความรู้ตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย การพัฒนาระหว่างดำรงตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย และการพัฒนาภายหลังหัวหน้างานหอผู้ป่วยปฏิบัติงานแล้วระยะหนึ่ง

การหาความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม

ทำการทดสอบความตรงของเครื่องมือ โดยอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา และการปฏิบัติการพยาบาล จำนวน 9 ท่าน (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในภาคผนวก) เพื่อช่วยพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้มีความตรงตามเนื้อหา หลังจากนั้นได้นำผลที่ได้รับกลับมามีการพิจารณาพร้อมกับอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยอีกครั้งหนึ่ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ซึ่งทั้งนี้ผู้วิจัยตัดสินใจจากความเห็นชอบตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ใน 9 ท่าน ถือว่ามีความตรงตามเนื้อหามากที่สุด ซึ่งผลปรากฏว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 ท่าน เห็นด้วยกับแบบสอบถามที่ให้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยได้เสนอให้ปรับปรุงเพียงเล็กน้อยบางข้อรายการ

การหาความเที่ยงของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปใช้กับตัวอย่างประชากร โรงพยาบาลสมทบวิจิตร จังหวัดนครพนธ์ ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับประชากรจริง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาคำนวณหาความเที่ยง โดยใช้สูตร α Coefficient ของครอนบาช (Cronbach's Coefficient) ได้ค่าความเที่ยง 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงพยาบาล 24 แห่ง โดยช่วยนำส่งแบบสอบถามไปยังตัวอย่างประชากรที่ผู้วิจัยเลือกไว้ แล้วรวบรวมส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ นึกเวลาในการรับแบบสอบถามคืนภายใน 4 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2530 ถึง 17 มีนาคม 2530

เกณฑ์การให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนในแบบสอบถาม ตอนที่ 3 ในแต่ละข้อ พิจารณาจากคำตอบของตัวอย่างประชากร คือ คำตอบว่า

คาดหวังมากที่สุด	มีค่า	5	คะแนน
คาดหวังมาก	มีค่า	4	คะแนน
คาดหวังปานกลาง	มีค่า	3	คะแนน
คาดหวังน้อย	มีค่า	2	คะแนน
ไม่คาดหวัง	มีค่า	1	คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^x (Statistic Package for the Social Science) ของสถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สูตรที่ใช้คำนวณค่าเฉลี่ย คือ (ประคอง กรรณสูต 2525 : 80)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

- \bar{X} คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย
- $\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
- N คือ จำนวนข้อมูลหรือจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

2. สูตรที่ใช้คำนวณค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ (ประคอง วรรณสุต 2525 : 81)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

S.D. คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ คือ ผลรวมของข้อมูลแต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum X$ คือ ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด

N คือ จำนวนข้อมูล หรือจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

3. เปรียบเทียบความคาดหวังระหว่างพยาบาลผู้บริหารและพยาบาลประจำการ เกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรพยาบาลสำหรับตำแหน่งหัวหน้างานหอผู้ป่วย โดยใช้ค่า (t-test) (Ferguson 1981 : 178)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left(\frac{(n-1)s_1^2 + (n-1)s_2^2}{n_1+n_2-2}\right) \left(\frac{n_1 + n_2}{n_1 n_2}\right)}}$$

เมื่อ \bar{X}_1 = มัชฌิมเลขคณิตของกลุ่มที่ 1

\bar{X}_2 = มัชฌิมเลขคณิตของกลุ่มที่ 2

s_1^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1

s_2^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 2

n_1 = จำนวนคนในกลุ่มที่ 1

n_2 = จำนวนคนในกลุ่มที่ 2

df = ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (df = n_1+n_2-2)

4. เปรียบเทียบความคาดหวังของพยาบาลผู้บริหาร พยาบาลประจำการ จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ในตำแหน่ง ตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้ค่า F ใช้สูตร (ประคอง กรรณสูต 2528 : 197)

$$\text{สูตร } F = \frac{MS_a}{MS_w}$$

MS_a = ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w = ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

k = จำนวนกลุ่มที่จะทดสอบ

df = ชั้นแห่งความอิสระ $(k-1), (n-1)$

5. ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยภายหลังการทดสอบความแปรปรวนด้วยวิธีการทดสอบของ Tukey (T-Method) (ล้วน และ อังคณา สายยศ 2528 : 107)

$$HSD = q(\alpha, df) \sqrt{\frac{MS_w}{\bar{n}}}$$

HSD = ค่าวิกฤตของ Tukey ย่อมาจาก Honestly Significant Difference

q = ค่าที่เปิดได้จากตาราง Studentized range statistic โดยเปิดที่ $r=k, df=N-K$ (เมื่อ k คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง N คือ จำนวนคนทั้งหมดที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง)

MS_w = ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่มที่ได้มาจากตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน

\bar{n} = Harmonic mean

$$\tilde{n} = \frac{k}{\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} + \dots + \frac{1}{n_k}}$$

k = จำนวนกลุ่ม

n_1, n_2, \dots, n_k = จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม

6. สูตรที่ใช้ในการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (\mathcal{A} - Coefficient) คือ
(ประกอบ กรรณสูตร 2525 : 62)

$$\mathcal{A} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_x^2} \right]$$

\mathcal{A} คือ สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถาม

n คือ จำนวนข้อความของแบบสอบถาม

s_i^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_x^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามทั้งหมด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย